

The University of Southern Mississippi
Center for Oral History and Cultural Heritage

Deepwater Horizon Oil Disaster–Gulf Coast Fisheries
Oral History Project

An Oral History

with

Le Van Dong

Interviewer: Linda VanZandt
Interpreter: Angel Truong Phan

Volume 1043
2011

This project was funded by a grant from the U.S. Department of Commerce, National Oceanographic and Atmospheric Administration through Mississippi State University-Northern Gulf Institute, Grant Number NA06OAR4320264. Louis M. Kyriakouides, Principal Investigator.

©2012

The University of Southern Mississippi

This transcription of an oral history by The Center for Oral History and Cultural Heritage of The University of Southern Mississippi may not be reproduced or published in any form except that quotation of short excerpts of unrestricted transcripts and the associated tape recordings is permissible providing written consent is obtained from The Center for Oral History and Cultural Heritage. When literary rights have been retained by the interviewee, written permission to use the material must be obtained from both the interviewee and The Center for Oral History and Cultural Heritage.

This oral history is a transcript of a taped conversation. The transcript was edited and punctuation added for readability and clarity. People who are interviewed may review the transcript before publication and are allowed to delete comments they made and to correct factual errors. Additions to the original text are shown in brackets []. Minor deletions are not noted. Original tapes and transcripts are on deposit in the McCain Library and Archives on the campus of The University of Southern Mississippi.

Louis Kyriakoudes, Director
The Center for Oral History and Cultural Heritage
118 College Drive #5175
The University of Southern Mississippi
Hattiesburg, MS 39406-0001
601-266-4574

An Oral History with Le Van Dong, Volume 1043

Interviewer: Linda VanZandt

Interpreter: Angel Truong Phan

Transcribers: Ha Do, Stephanie Scull-DeArmey

Editor: Linda VanZandt

Biography

Mr. Le Van Dong was born January 9, 1958, one of three children, in My Tho, South Vietnam. In 1968, Mr. Dong moved to the port city of Vung Tau, South Vietnam. Mr. Dong's father was a guard in the Army of the Republic of Vietnam (South Vietnamese Army), and took responsibility for raising his young children upon the early death of Mr. Dong's mother. Mr. Dong began catching and selling fish at the age of fourteen to help support his family. Mr. Dong continued fishing to support his siblings during the time his father was imprisoned in reeducation camp after the fall of South Vietnam.

In 1981, Mr. Dong escaped Vietnam from Vung Tau on a boat with close friends, but without his family. After a seven-month stay in an Indonesian refugee camp, and traveling through Singapore, he eventually landed in Panama City, Florida. In 1988 he settled in Ocean Springs, Mississippi, buying his own boat and making his living as a shrimper. Mr. Dong has enjoyed traveling to many places in the United States, including Washington and Oregon. Mr. Dong is married to Ha Nguyen, who works as a shrimp processor at Gollott Seafood Company. He has one son, Hai Dong.

Table of Contents

Born in My Tho, Vietnam, 1958.....	1
Returning to Vietnam; wife	3
Working for and selling to Gollott's Seafood Company	4
Vung Tau; father as soldier in South Vietnamese Army	5, 7
Mother's death	6
Parents' background and learning to shrimp as a child in Vietnam	8
Boat in Vietnam; sending money to family in Vietnam	9
Boat and marketing catch in Vietnam.....	10
Fall of South Vietnam; living with grandparents.....	12
Living in Vung Tau, Vietnam.....	12, 14
Working as a deckhand.....	12
Father's role in South Vietnamese Army; reeducation camp.....	13
Seeing American G.I.s; rationed food in Vietnam after 1975	14
Memories of April 30, 1975.....	15
Life in Communist-ruled Vietnam.....	15
Visiting father in reeducation camp.....	17
Desire to immigrate to America; father's threat of suicide.....	18
Hiding from Communists	18
Leaving Vietnam, 1981.....	20
Boat journey to Indonesia	20, 24
Refugee camp.....	22, 24
Faith during journey.....	23, 25
Singapore; USCC sponsors him to Florida.....	26
English as a Second Language class	29
Working odd jobs and traveling through America	30
Adopted Vietnamese mother.....	32
Marriage to wife; sixteen-year-old son	32, 34
Becoming a shrimper in Ocean Springs, Mississippi	35
Fishing regulations; differences in Vietnam	36
Hurricane Katrina, 2005.....	37
BP Deepwater Horizon oil disaster.....	39
Dearth of shrimp, increased cost of fuel	40
Losing money shrimping after BP Deepwater Horizon oil disaster	40
Hope for future of the industry	41

The University of Southern Mississippi
Center for Oral History and Cultural Heritage

Deepwater Horizon Oil Disaster–Gulf Coast Fisheries
Oral History Project

An Oral History

with

Le Van Dong

Interviewer: Linda VanZandt
Interpreter: Angel Truong Phan

Volume 1043
2011

This project was funded by a grant from the U.S. Department of Commerce, National Oceanographic and Atmospheric Administration through Mississippi State University-Northern Gulf Institute, Grant Number NA06OAR4320264. Louis M. Kyriakouides, Principal Investigator.

©2012

The University of Southern Mississippi

This transcription of an oral history by The Center for Oral History and Cultural Heritage of The University of Southern Mississippi may not be reproduced or published in any form except that quotation of short excerpts of unrestricted transcripts and the associated tape recordings is permissible providing written consent is obtained from The Center for Oral History and Cultural Heritage. When literary rights have been retained by the interviewee, written permission to use the material must be obtained from both the interviewee and The Center for Oral History and Cultural Heritage.

This oral history is a transcript of a taped conversation. The transcript was edited and punctuation added for readability and clarity. People who are interviewed may review the transcript before publication and are allowed to delete comments they made and to correct factual errors. Additions to the original text are shown in brackets []. Minor deletions are not noted. Original tapes and transcripts are on deposit in the McCain Library and Archives on the campus of The University of Southern Mississippi.

Louis Kyriakoudes, Director
The Center for Oral History and Cultural Heritage
118 College Drive #5175
The University of Southern Mississippi
Hattiesburg, MS 39406-0001
601-266-4574

An Oral History with Le Van Dong, Volume 1043

Interviewer: Linda VanZandt

Interpreter: Angel Truong Phan

Transcribers: Ha Do, Stephanie Scull-DeArmeay

Editor: Linda VanZandt

Biography

Mr. Le Van Dong was born January 9, 1958, one of three children, in My Tho, South Vietnam. In 1968, Mr. Dong moved to the port city of Vung Tau, South Vietnam. Mr. Dong's father was a guard in the Army of the Republic of Vietnam (South Vietnamese Army), and took responsibility for raising his young children upon the early death of Mr. Dong's mother. Mr. Dong began catching and selling fish at the age of fourteen to help support his family. Mr. Dong continued fishing to support his siblings during the time his father was imprisoned in reeducation camp after the fall of South Vietnam.

In 1981, Mr. Dong escaped Vietnam from Vung Tau on a boat with close friends, but without his family. After a seven-month stay in an Indonesian refugee camp, and traveling through Singapore, he eventually landed in Panama City, Florida. In 1988 he settled in Ocean Springs, Mississippi, buying his own boat and making his living as a shrimper. Mr. Dong has enjoyed traveling to many places in the United States, including Washington and Oregon. Mr. Dong is married to Ha Nguyen, who works as a shrimp processor at Gollott Seafood Company. He has one son, Hai Dong.

Table of Contents

Born in My Tho, Vietnam, 1958.....	1
Returning to Vietnam; wife	3
Working for and selling to Gollott's Seafood Company	4
Vung Tau; father as soldier in South Vietnamese Army	5, 7
Mother's death	6
Parents' background and learning to shrimp as a child in Vietnam	8
Boat in Vietnam; sending money to family in Vietnam	9
Boat and marketing catch in Vietnam.....	10
Fall of South Vietnam; living with grandparents.....	12
Living in Vung Tau, Vietnam.....	12, 14
Working as a deckhand.....	12
Father's role in South Vietnamese Army; reeducation camp.....	13
Seeing American G.I.s; rationed food in Vietnam after 1975	14
Memories of April 30, 1975.....	15
Life in Communist-ruled Vietnam.....	15
Visiting father in reeducation camp.....	17
Desire to immigrate to America; father's threat of suicide.....	18
Hiding from Communists	18
Leaving Vietnam, 1981.....	20
Boat journey to Indonesia	20, 24
Refugee camp.....	22, 24
Faith during journey.....	23, 25
Singapore; USCC sponsors him to Florida.....	26
English as a Second Language class	29
Working odd jobs and traveling through America	30
Adopted Vietnamese mother.....	32
Marriage to wife; sixteen-year-old son	32, 34
Becoming a shrimper in Ocean Springs, Mississippi	35
Fishing regulations; differences in Vietnam	36
Hurricane Katrina, 2005.....	37
BP Deepwater Horizon oil disaster.....	39
Dearth of shrimp, increased cost of fuel	40
Losing money shrimping after BP Deepwater Horizon oil disaster	40
Hope for future of the industry	41

AN ORAL HISTORY

with

LE VAN DONG

This is an interview for The University of Southern Mississippi Center for Oral History and Cultural Heritage. The interview is with Le Van Dong and is taking place on September 1, 2011. The interviewer is Linda VanZandt. English/Vietnamese interpretation is provided by Angel Truong Phan.

VanZandt: Today is September 1, 2011. This is Linda VanZandt with the Center for Oral History, and I'm here in Ocean Springs, Mississippi, with Angel Phan, who will be interpreting if we need interpretation. And if you could state your name, please.

Dong: My name is Le Dong.

VanZandt: Le Dong.

Dong: Yeah. I live Ocean Springs.

VanZandt: OK. You live here in Ocean Springs.

Dong: Yes.

VanZandt: OK. And Mr. Dong, could you spell your name?

Dong: My name Le, L-E, first name D-O-N-G.

VanZandt: Great. Thank you, for the recording. And can you tell me when and where you were born?

Phan: Chú, ngày sanh tháng đẻ với chú sanh ở chỗ nào?

Dong: OK. Tui sanh ngày 24 tháng 11, 1958. Quê quán ở Gò Công, Việt Nam.

Phan: Yeah. Vậy là sanh—

Dong: (speaking Vietnamese)

Phan: January 9 of 1958, is when he was born in Vietnam. Ở thành phố nào?

Dong: Ở Gò Công, My Tho.

Phan: In My Tho, Vietnam.

VanZandt: In My Tho!

Dong: Yes.

VanZandt: OK. I have been to My Tho.

Dong: You know?

VanZandt: Yes.

Dong: You go Vietnam?

VanZandt: I went to Vietnam in

Dong: Yeah, that's nice.

VanZandt: In 200[3].

Dong: Two thousand [three]?

VanZandt: That was one of my favorite places, *beautiful*.

Dong: Yes.

VanZandt: Beautiful place down in South Vietnam. I have a map here.

Dong: Oh. (chuckles)

VanZandt: (chuckles) (referring to map) Um, right—it's on the map here, My Tho.

Dong: My Tho.

VanZandt: You see? (Mr. Dong looking at map) South of Saigon.

Dong: Yes, Saigon.

VanZandt: OK.

Dong: Let me see.

VanZandt: Have you been back there, Mr. Dong?

Dong: Yes, ma'am.

VanZandt: Since you left Vietnam, have you been back to it?

Dong: Yes, yes. Yeah, I go Vietnam. I go back my country seventeen time.

VanZandt: Seventeen times—

Dong: Yeah. (laughs)

VanZandt: —since you left? (laughs) Oh, you're so lucky—

Dong: Yeah.

VanZandt: —to visit. Do you still have family there?

Dong: I go myself.

VanZandt: Just yourself, you go?

Dong: Yeah.

VanZandt: Do you visit family there?

Dong: Yeah. You know, because I go back Vietnam, I married now seventeen year. My wife live Vietnam. Now I'm sponsor my wife come here three year.

VanZandt: Three years she's been here.

Dong: Yes.

VanZandt: And what is *her* name?

Dong: Ha Nguyen.

VanZandt: Ha Nguyen?

Dong: Yes.

VanZandt: How do you spell that?

Dong: H-A N-G—

VanZandt: —U-Y-E-N?

Dong: Yes.

VanZandt: Ha Nguyen.

Dong: Yes.

VanZandt: OK. How does she like life here in America?

Dong: Yes. You know, because she don't know, right now she know America, she like.

VanZandt: She likes so far?

Dong: Yes.

VanZandt: That's a big change for her.

Dong: (chuckles) Yes. You know, go over here, go America, she say, "Work hard."
(laughter)

VanZandt: Work hard?

Dong: Yeah, work hard.

VanZandt: What is she doing? Is she working here?

Dong: Yeah. Work shrimp boat; no, company shrimp.

VanZandt: OK. Shrimp company.

Dong: Yeah.

VanZandt: Ah. Do you know the name of the company?

Dong: Gollott.

VanZandt: Gollott!

Dong: Yeah. (chuckles)

VanZandt: Oh, OK. (chuckles) Great. Well, and you are a shrimper, is that right, Mr. Dong? Are you a shrimper?

Dong: Yeah. I have shrimp boat. I go, I sell—my shrimp, I go Gollott Ice sell.

VanZandt: Gollott Ice?

Dong: Yeah. I sell shrimp at Gollott.

VanZandt: You sell to Mr. Gollott? OK

Dong: Yes.

VanZandt: I want to talk about that, fishing here.

Dong: OK.

VanZandt: But let's go back to when you were young in Vietnam, in My Tho.

Dong: Yeah, um-hm.

VanZandt: Tell me about life in My Tho, your family, anything that you'd like to share about life—

Dong: You know, before I live in My Tho, 1968, I move. I move Vung Tau. You know Vung Tau?

VanZandt: Oh, sure.

Dong: Yeah. I move Vung Tau. I live Vung Tau 1968, along 1981, I go America.

Phan: Chú có thể nói tiếng Mỹ hay là tiếng Việt cũng được. Nếu là tiếng Việt thì cháu thông dịch, nếu mà nói tiếng Mỹ thì nó thâu âm vô đó. Dạ.

Dong: OK.

Phan: Yeah, OK.

VanZandt: So what did your father do for a living?

Dong: My father, 1975, he go back My Tho. Me live Vung Tau. I work in a shrimp boat, along, 1981, I go America.

VanZandt: Was your father a shrimper, too?

Dong: No, no.

VanZandt: What did your father do?

Dong: My father, before he go to army—

VanZandt: In the army?

Dong: Yeah. He do army.

VanZandt: South Vietnamese Army?

Dong: Yeah.

VanZandt: Was he a soldier or officer? Do you know what he did in the army?

Dong: No. I don't know. (chuckles) You know, right now my father, he old. He eighty-seven.

VanZandt: Oh my goodness.

Dong: Yeah. He old.

VanZandt: Still living?

Dong: Yes.

VanZandt: In Vietnam?

Dong: Yes.

VanZandt: In My Tho?

Dong: Yes.

VanZandt: OK. That's good; he's still—lived a long life.

Dong: Yeah.

VanZandt: Is your mother still living?

Dong: My mother die before me seven.

VanZandt: You were seven years old. *Oh.*

Dong: Yeah. My mother die.

VanZandt: Do you know how she died?

Dong: She born my sister. She sick.

VanZandt: During birth?

Dong: Yeah.

VanZandt: She was sick after your sister was born.

Dong: Yeah. And she die.

VanZandt: I'm sorry. Well, your father was in the Army. Did you see your father much, growing up, or was he away during the war?

Phan: Ba của – chú Đông hay chú Kỳ?

Dong: Đông cũng được.

Phan: Ba của chú Đông, hồi xưa ở Việt Nam đi lính hả?

Dong: (speaking in Vietnamese)

Phan: Yeah. (speaking in Vietnamese)

Dong: (speaking in Vietnamese)

Phan: (speaking in Vietnamese) Yeah. His father was also in the army, but the question that—

VanZandt: Well, I wondered, did he see his father much since his father was in the army and fighting in the war. Was he gone a lot, or was he home?

Phan: Cái lúc đó thì ba đi lính đâu có gặp nhiều đâu phải không?

Dong: (speaking in Vietnamese)

Phan: Từ mấy tuổi mà ba đi lính?

Dong: Thì – ba đi lính hồi đó mới là 19 hay 20 tuổi à. Rồi có vợ mới sinh ra mình. Sinh ra rồi, mình được 7 tuổi có 2 đứa em nữa. Thì sanh đứa em sau thì má chết. Là lúc đó mình 7 tuổi, má chết. Rồi ba mới – còn trong đi lính cũng vài năm vậy đó, thì ba được quản dịch.

Phan: Vậy trong nhà có được 3 người an hem. Một người –

Dong: 2 trai, 1 gái.

Phan: Cái người kế của chú là?

Dong: Trai.

Phan: Vậy kế, út là con gái?

Dong: Ủ.

Phan: (speaking in Vietnamese) Yeah. Wow. His father went into the army when he was nineteen, and he got married when he was—22 tuổi phải không? He got married when he was twenty-two and had him. He's the first son.

VanZandt: Oldest?

Phan: The oldest son, and then his father had another son, and then they also had—

Dong: Mẹ chết là lúc mẹ 31 tuổi, ba thì 33 tuổi.

Phan: Yeah. And they also had a daughter. So they had three altogether. And his mother died when she was thirty-one, leaving three kids to his father. His father was thirty-three at the time, when he had to take on the family duties of raising three kids on his own. Lúc đó là ba của chú Kỳ phải nuôi ba đứa phải không?

Dong: Yeah.

Phan: Rồi ở nhà làm cái gì sinh sống?

Dong: Thì hồi xưa đó, mẹ chết rồi thì ba cũng còn trong lính thì cũng gửi cô bác.

Phan: Yeah. So after his mom had passed away, his father had to help the family, whether it be on her side of the family or his side of the family. The grandparents helped out, but five years later, his father was able and stable enough to bring them all back together, and—Thì cái lúc đó là có đi Mỹ phải không? Tới lúc đi Mỹ hay là chỉ giải phóng thôi?

Dong: Chưa. Mới giải phóng thôi. Tới năm 81 thì mới đi lặn.

Phan: Yeah. And so after the fall of Vietnam in 1975, they continued to stay in Vietnam until 1981, before they were able to come to America.

VanZandt: OK. And were you able to go to school, Mr. Dong? Did you go to school?

Dong: No.

VanZandt: No, all right. What did you do as a child, growing up, to help your family?

Dong: Yeah. I am fourteen. I go shrimp boat. I go work in the shrimp, anything. In Vietnam, the shrimp, the fish, and anything, crab, anything, I work and I have money. I help my father for my brother or my sister, for my family. I take care. In 1981, I go Connecticut.

VanZandt: Right. So you—

Dong: Yes. Right now, sometime I work and I have money, I give for my father, my sister, yeah, send—

VanZandt: You send money back to them now, when you have money to share with them, in Vietnam.

Dong: Yeah.

VanZandt: That's nice. Well, you worked hard as a young boy—

Dong: Right, right, yeah.

VanZandt: —in shrimping. And whose boat did you work on? Can you just talk about what fishing in Vietnam was like?

Dong: Yes.

VanZandt: Very different from here, fishing on the Gulf Coast.

Dong: Yes.

VanZandt: What was that like? Did you like it?

Phan: Bà hỏi là đánh cá ở Việt Nam so sánh với bên đây đó, nó ra sao?

Dong: In Vietnam, you working in hand.

VanZandt: With your hands.

Dong: Yeah, take care your hand. Right here—bên đây thì có máy móc, nên sướng hơn.

Phan: Yeah. So in Vietnam it's like they had to do everything with their hands, and over here, they have machines to help with.

VanZandt: Right.

Phan: To help them, better.

VanZandt: It's better here with the machines.

Dong: Yeah, better.

VanZandt: Easier, yeah. So you caught shrimp, crabs, all kinds of fish in Vietnam?

Dong: Yeah, yes.

VanZandt: What kind of boat? Can you describe the boat?

Phan: Cái tàu đó—

Dong: Tàu gỗ. Nó cũng khoảng 15 thước, thì ở đây cũng khoảng 45 hay 50 feet gì đó. Khoảng 50 feet.

Phan: Yeah. In Vietnam most of the boats were made from wood, and the size of it was forty-five feet.

VanZandt: Oh! Pretty big.

Dong: Yes.

VanZandt: What kind of nets did you use?

Dong: The net was same thing America.

VanZandt: Same thing here? The trawl? The trawl net?

Dong: Yeah, yeah. Same thing.

Phan: Đánh cá ở Việt Nam là mình đi ra mấy ngày mới vô?

Dong: Big boat, they can go outside long like, maybe twenty day or twenty-five day. A small boat one day go out; we out in one day.

VanZandt: Right. So in Vietnam you could only go one day out, come back, and then sell your fish, shrimp.

Dong: Yeah, yeah.

VanZandt: Who did you sell to?

Dong: Sell for—cái chợ đó. Mình bán ở chợ, nó cũng có hang.

Phan: At the market.

Dong: Market.

Phan: Asian, the Vietnamese market there; that's where they sold it.

VanZandt: OK.

Dong: You know, I go—

Phan: Gánh đi bán hay là—

Dong: No, no, no. Có người, người ta xuống người ta mua. Cũng như về Việt Nam mình kêu là bán hàng vậy đó. Người ta xuống người ta mua, mình chỉ - mình đi là khoảng là 3 giờ sáng, 5 giờ chiều mình vô tới bên, rồi bạn nó xuống nó mua rồi mình về thôi. Chứ mình không có bán. Mình không có bán chợ như là—

Phan: So they would sell it in bulk to the people that owns their little shops in the market. And that's how it would get sold, but they don't actually sell it in the market. They would sell it to the distributors.

VanZandt: To the distributors, right, OK. Did you keep some for yourself, too, and family to eat?

Dong: Yes. Yeah. For some; a little bit (chuckles) more I go home, cook and eat.

VanZandt: Mm. That sounds good. Fresh.

Dong: Yeah.

VanZandt: Fresh from the sea, not freezer boats, either.

Dong: Yeah. Not freezer. We eat, all people eat fresh.

Phan: Lúc đó, lúc mà má của chú Đông chết á, ba phải làm gà trống nuôi ba đứa con. Lúc đó—

Dong: Cũng còn đi lính, cũng còn trong quân đội. Thí dụ, tới lương ba chia ra, em bên ngoại, rồi hai đứa bên nội. Thì nuôi, cho bên nội có tiền mua gạo mua này kia.

Phan: Vậy chú là bên nội hay là?

Dong: Bên nội.

Phan: Hai con trai bên nội?

Dong: Không, đứa trai đứa gái. Chú và đứa út bên nội. Thằng thứ 3 thì bên Ngoại.

Phan: Yeah. OK. Cái sau lính ra rồi mới—

Dong: Gom lại rồi ba mới, gom về rồi mới đem ra ngoài Vũng Tàu ở. Tới giải phóng thì gia đình trở về Gò Công, Mỹ Tho. Còn riêng chú, thì ở lại Vũng Tàu rồi đi làm mướn cho người ta đó.

Phan: Cái lúc đó chú mấy tuổi?

Dong: Lúc giải phóng vô là chú được 18 tuổi, hay 19 tuổi gì đó.

Phan: Yeah. OK. So he was saying, “I was eighteen or nineteen during the fall of Vietnam.” And he was telling me about how his father was able to do it, or maintain after his mom had passed away. His father was still in the army at that time, and whenever he would get his paycheck, he would divide it to send it to her side of the family, and then send some of it to his side of the family. Two of the children, he was one of them, and his younger sister went to his grandma, which is his father’s mom. And the other young boy went to her side of the family, and his grandma watched him. And later on, he stated that when his father got out of the army, then he was able to bring all three of them home. And they stayed in—Vũng Tàu, vậy ở đó mấy năm?

Dong: Từ năm 68 cho tới 81 luôn đó. Là—

Phan: Vung Tau, Vietnam. Là 14 năm phải không? 68 tới 81 – là 13 năm.

Dong: (speaking Vietnamese)

Phan: (speaking Vietnamese)

Dong: (speaking Vietnamese)

Phan: Yeah. (speaking in Vietnamese)

Dong: Yeah.

Phan: Yeah. (speaking Vietnamese) So they stayed in Vung Tau for thirteen years before they came to America.

VanZandt: So you were ten years old when you moved to Vung Tau; ten years, in 1968—

Dong: Yes.

VanZandt: —moved to Vung Tau. Another fishing village, Vung Tau. So you were a shrimper there, too, in Vung Tau? He shrimped?

Phan: Hồi lúc ở Vũng Tàu chú cũng đi đánh cá hay là?

Dong: Đi đánh cá, là cũng là làm công làm mướn cho người ta vậy đó. Cũng giống như là deckhand vậy đó. Deckhand.

Phan: Deckhand.

VanZandt: Deckhand?

Phan: Yeah, deckhand.

VanZandt: And that was, Mr. Dong, when the war was really getting very heated, and your father was away fighting. Did you ever hear stories from your father about his time, his experiences fighting? Did he ever tell you stories about the war?

Phan: Cái lúc mà ba của chú nuôi nấng ba đứa con, có kể chuyện về đi đánh giặc không?

Dong: Không. Cái đó, không có dịp mà cha kể. Tại vì bạn đi biển, đâu có rảnh đâu mà kể.

Phan: Sau đó là ba chú đi biển luôn hả?

Dong: Không. Ra ngoài Vũng Tàu ba cũng làm việc lại, cũng đi làm lính lại.

Phan: Làm lính lại.

Dong: Làm lính lại cho tới giải phóng luôn.

Phan: Dạ.

Dong: Là lính nhưng mà không phải là lính đi ra tác chiến. Cũng như là lính ở.

Phan: - coi trong này?

Dong: Ủ. Ngày xưa lêu là Nhân Dân tự vệ đó. Bảo vệ Ấp, cho tới giải phóng luôn rồi, ba nghỉ. Bị, ba bị cải tạo hết năm mấy, bị bắt đi cải tạo.

Phan: Cải tạo là?

Dong: Cải tạo là đi học lại. Giải phóng vô phải đi học.

Phan: Yeah. So after that—his father wasn't a fisherman, but he was a fisherman, and he worked in Vung Tau. But his father remained an army guard, and he'd protect the people. But then he—

VanZandt: He protected the—

Phan: Yeah. At some point in there, he had to go to reeducation camp for a year.

VanZandt: His father did?

Phan: Mm.

VanZandt: OK. So he didn't tell you much about the war, it sounds like.

Phan: No. He didn't have time, enough time to sit down and tell them stories.

VanZandt: Mr. Dong, when you—

Dong: Yes.

VanZandt: When you lived in Vung Tau, there was a big American base in Vung Tau. Did you see American ships and GIs when you lived in Vung Tau?

Phan: Hồi mà chú ở Vũng Tàu, chú có thấy tàu của Mỹ?

Dong: Yeah. Too many.

VanZandt: Too many.

Dong: Yeah. Too many. Vung Tau, they have—cái cảng, kêu là cái cảng, bên cảng mà tàu lớn vô đó thì đủ thứ nước nó vô nó ở Vũng Tàu. Nó vô nhiều nước lắm.

Phan: So Vung Tau was a port, and he said there was many, many people from all over the world that came there, and so he saw *many* different ships.

VanZandt: How did Vung Tau change during the war? How did daily life change with all those people, GIs, soldiers, during the war, coming from all over the world? That has to change a community. I just wonder how that changed while you lived there.

Phan: Sau khi đánh giặc xong, giải tán, thì cuộc sống nó có khác không?

Dong: Khác thì, giải phóng rồi thì cuộc sống của người dân thì nó bị kìm kẹp, bị hạn chế rất là nhiều. Ví dụ người dân lao động trên bờ thì không có việc làm. Mua gạo thóc từ hợp tác xã về nó cũng khó khăn lắm. Thí dụ, quy định nhà chú có 3 người thì được quyền mua 15 lít trong 1 tháng. Một tháng 15 lít, 4 người ăn có 15 lít gạo sao ăn đủ. Thì cũng phải làm có tiền rồi mua thêm ở ngoài, mua ở ngoài. Nhà nước bán thì có 15 ký à. Rồi mình phải làm tiền mình mua thêm ở ngoài rồi ăn phụng vô. Rồi sau đó Nhà Nước bán mì, rồi khoai lang thì đại khái là ăn độn vô.

Phan: Yeah. So he said, yes, there was a big difference. Life was controlled by the government, and even down to what they ate was controlled. [He] said it was very limited what they could eat. They limited how much rice they gave to them, or they bought from them. They were only able to buy fifteen liters of rice, but that could not feed the family. And he remembered that they would have to go to different markets to find rice so that there would be enough to feed the family. But later on, I guess the

government provided more potatoes, and that's a difference, that he did feel like it was a more controlled process and everything.

VanZandt: And that was during the war, before 1975, it was rationed? Food was rationed?

Phan: Cái đó là trước khi 1975 hay là sau?

Dong: Sau.

Phan: After.

Dong: After.

VanZandt: After, you're talking about, OK. After the fall of South Vietnam.

Phan: After the fall of Vietnam.

VanZandt: Tell me about that, April 30, 1975, any memories you feel like sharing about that day, where you were, and your father, what you remember about that time.

Phan: Chú có nhớ cái khoảng 30 tháng 4, 1975 đó, chú có nhớ là hồi mà ở Việt Nam á, chú đang làm cái gì hoặc là ? Cái tình cảnh của mình cái ngày đó đó.

Dong: Nói chung ngày, 75 thì—

Phan: Chú đang làm cái gì? Đang đi biển?

Dong: Đang đi biển. Thì nghe giặc tới thì đậu tàu. Chủ tàu người ta đi về quê. Mình thì ở lại ngay Vũng Tàu. Rồi mình về sống với gia đình, có chạy giặc thì chạy chung. Chứ đâu có bỏ gia đình được.

Phan: So, lúc đó là có nhiều người chạy lăm hả?

Dong: Nhiều người chạy. Kể đi đây đó. Có người đi, người không đi.

Phan: Yeah. So he said during that time he was actually on a boat, but he knew to come in because he wanted to be with his family. And there was a lot of confusion during that time. People wanted to go left, right, and everyone was just running everywhere. And he just remembered that day; that's how it was, a lot of confusion.

VanZandt: You were out on a boat shrimping when that happened, working?

Dong: Yes.

VanZandt: When that happened. And you came back in.

Dong: Um-hm.

VanZandt: And went to find your—you were the oldest boy. You must have felt responsible for your brothers and sisters?

Phan: Bà nói chú là con trai đầu tiên, chắc lúc đó là chú cũng muốn tìm kiếm hai đứa em, đặng mà lo cho nó.

Dong: Yeah.

Phan: Yeah.

VanZandt: You didn't leave until 1981. What was life like from 1975 to 1981, after the Communists took over South Vietnam? How did life change for you?

Phan: Sau khi đó, cuộc sống mình thay đổi ra sau trong khi 1975 tới 1981?

Dong: Giải phóng vô rồi thì thấy cũng vậy thôi. Thì hồi trước có cái mình được tự do, tự do thì nói chung cũng không được tự do mấy, cũng lính tráng. Thì giải phóng vô rồi thì cũng bị lính, thì nói chung thì chú cũng – hai chế độ chú không có được đi lính. Bị gì gia đình cha cũng có đi trước rồi đó, mẹ mất còn 3 anh em thì chú phải đứng ra đi làm phụ cha nuôi con. Mình bị nhà nước quản định nên mình không có được đi lính. Rồi giải phóng vô rồi, mình cũng đăng ký đi lính hai lần, mà mình bị duộc. Nó kêu trong xã ấp, 8 người, nó kêu tới người thứ 8 mà mình là người thứ 9, mình không được đi nữa. Rồi tới năm 77, cái bị bắt, đi biển cái nó chặn tàu nó bắt, bắt mình cái kêu mình về thay đồ. Tại mình đi biển đó, dơ lắm, mình ở dơ lắm, cái xin nó, năn nỉ nó: thôi mấy ông cho tui về tắm rửa, rồi sáng tôi ra tôi trình diện. Năn nỉ rồi nó cho về, rồi cái bà chủ tàu, mình cho hay mình bị bắt vậy đó, chủ tàu chạy ra ngoài đồn công an, bà cũng năn nỉ phụ, rồi ông công an đó ông cho về. Cái mình tới, mình trốn luôn tới tuần lễ sau luôn cái nó bắt được đủ số rồi đó cái nó đi nó không kiếm mình nữa. Thì mình đỡ cái là mình bị duộc 2 lần như vậy, rồi sau này mình cũng không có đi lính luôn.

Phan: Vậy là cũng đi làm biển thôi?

Dong: Là cũng đi làm biển luôn. Tới năm 81 luôn.

Phan: Sống ở bến cũng bình thường thôi?

Dong: Bình thường thôi chứ không có gì hết. Thí dụ có tiền thì mình ăn sang, ăn đồ ngon vật lạ. Còn không có tiền thì ăn hơi dở chút vậy thôi.

Phan: Yeah. So he said for him it was pretty much the same. It was just the circumstances. He was older, and he had to take on more responsibility, with especially his mom gone. He had to play that role of helping his father raise the kids

and making an income to raise the kids. And he did want to pursue going into the Army like his father, but because his father was already one, and him not having a mother, he didn't have to, or he did not qualify, and so he remained a fisherman. And there were times where he caught a lot, and he was able to bring in more income, and they were able to go out to eat bigger meals. But when he didn't catch a lot, then they would have to live within their means, but—

VanZandt: They depended a lot on him.

Phan: They depended on him a lot, yes.

VanZandt: Mr. Dong, what did you know about your father in reeducation camp? Did you know where he was? Did you have any communication or get to visit him?

Phan: Cái lúc mà ba của chú bị bắt vô học một năm đó, cái lúc đó có gởi thư cho chú không? Hay là chú có liên lạc với ba chú được không?

Dong: Lúc đó chú đi làm rồi. Chú đi làm biển thì ở nhà có còn 2 đứa em, lúc đó cũng lớn biết lo gia đình được rồi. Chú đi biển chú có tiền thì chú cho đứa em nó đi thăm cha mỗi tháng.

Phan: Đứa em trai hay đứa em gái?

Dong: Đứa em gái. Nó mua đồ vô cho ông già sống.

Phan: Yeah. So he did. He was able to stay in touch with his father, but while his dad was in the reeducation camp, he mainly focused on working and bringing in an income so that he could actually buy a gift for his father. And he would give money to his younger sister and buy a little gift for his father, and so that she could go visit him.

VanZandt: What kind of gift would you buy? What did he need?

Phan: Cái lúc đó là chú làm được ra tiền thì mua cái gì tặng cho ba?

Dong: Lúc đó ba ở tù thì đâu có biết cái gì đâu. Thí dụ quần áo, mỗi tháng thì mình mua cá, tôm rồi mình nấu nướng, bỏ vô trong cái hộp rồi đem vô cho ba ăn. Chứ đâu có ăn được cái gì đâu. Mà trông đâu có xài tiền được.

Phan: Yeah. At times—

Dong: (speaking Vietnamese)

Phan: Yeah. So when he was in reeducation camp, his father was not able to use money, so he cooked, and he put it in a little packet to bring to his father. And there were other times it was just clothes. Yeah.

VanZandt: I'm just thinking about you still shrimping, working hard shrimping, but people were leaving Vietnam then, many, by boat. Did you consider, after 1975, soon after, did you consider leaving on your boat? Because he didn't leave until several years later, I just wondered if he considered leaving earlier, and why he didn't.

Phan: Cái lúc đó có nhiều người đi qua Mỹ bằng tàu, thì chú có ý định đi?

Dong: Năm 75 vừa vô rồi đó, thì 76 thì bạn bè có tàu bị vì mình đi biển chung đó, cũng như chiếc này chiếc này nó đi thì bạn bè có gọi mình đi. Mà lúc đó cha còn bị cái tạo thì mình không có thể bỏ được. Rồi sau này cha về, thì cha mới dọn nhà đi về quê. Mình mới mới nói thôi giờ cha muốn đi về quê cha về, tui ở lại Vũng Tàu, nếu có dịp tui đi vượt biên thì tui đi. Thì lúc đó thì cha không cho, ông nói là có ba an hem thôi, mà bây giờ đi thì bỏ hai đứa em với ông già, ông nói là nếu mà mày đi thì tao tự vận tao chết. Thành thử ra mình không có đi được. Kéo dài tới năm 79, lúc đó bị nó rượt nó bắt quá đi, trốn dưới nhà sàn đó, mỗi lần nó đi bỏ đi rườn thì mình phải chun dưới nhà sàn trốn. Cực lắm. Thì mới nói với ông già lúc ông già lên thăm từ ở Mỹ Tho, rồi mới trình bày nói với ông già vậy đó. Ông già nói là thôi vậy con coi có đường nào đi thì con đi đi. Thì năm 79 bị bắt ở được có mấy bữa à, cũng thả. Cái tình trạng nói sao mà người ta nghe lọt lỗ tai thì người ta thả mình. Thì qua tới năm 81 thì mình mới đi được.

Phan: Yeah. So he said during that time, yes, a lot of his friends asked him to go, but because his father was still in the camp, he felt a sense of responsibility to be there for his father, but he did, when he went to visit his father, he told his father that, "I do want to go to America. I wanted to go." And his father didn't take it so well. His father said, "If you go, I'm going to commit suicide. I'm going to kill myself." And so of course, hearing that, he left that alone. He's like, "I stayed. I just continued to fish and shrimp. And then after that I went to visit my father again, after the events of me being on the boat, there were many people that tried to capture us." I guess. And then he has to hide many times, whether it be under—trốn ở dưới nước hả?

Dong: Giống như cái nhà sàn, ở dưới nó có nước thì trốn ở dưới đó.

Phan: Yeah. So there, I guess, they had—he's saying that there were houses, but it was on water, and so they had to go underwater and hide. And it happened so many times that he was afraid. And so he told his father about it when he went to—his father visited him from My Tho when he came out of the camp, and he came to visit him. So he was able to tell his father about what was happening. And so finally his father said, "OK. If that's happening, you should go. If you find an opportunity, you should go." So his father was OK with it, but he had to get his blessings to go.

VanZandt: So your father saw how bad things were, and then decided it was OK to let you go.

Dong: Yeah.

VanZandt: And I've seen those houses along the water and under.

Dong: Yeah.

VanZandt: So you had to hide there (Mr. Dong laughs) to avoid getting captured.

Dong: Yeah.

VanZandt: OK. When you decided to leave, how did you make that decision? It must have been a very difficult decision. And who went with you? Tell me about leaving.

Phan: Cái lúc mà chú rời khỏi Việt Nam là ai đi với chú?

Dong: Ai đưa đi hả?

Phan: Ai đi với chú? Hai em có đi chung không?

Dong: No, no. Myself, only one, my sister.

VanZandt: OK. Your sisters?

Dong: Lúc đó thì hai đứa em ở dưới Mỹ Tho với ông già, còn có mình mình ở Vũng Tàu thôi.

Phan: Vung Tau?

Dong: Vung Tau.

Phan: Yeah. So during that time his father was living in My Tho with the two, his two siblings, and he was in Vung Tau, and he went alone.

VanZandt: OK. Nineteen eighty-one, you left on a boat from Vung Tau.

Dong: Not my boat.

VanZandt: Not your boat.

Dong: Yeah.

VanZandt: Whose boat? How did you arrange that and find someone to take you? (phone rings) Go ahead. Go ahead. We'll stop. (brief interruption; end of audio file part one of six; beginning of audio file part two of six) So just tell me about leaving. How did you find a boat to go? Did you have to pay someone? Just how that happened that you left.

Phan: Cái lúc chú đi là mình tự động đi, rồi mình trả tiền cho—(phone rings; brief interruption; end of audio file part two of six; beginning of audio file part three of six)

Dong: (speaking Vietnamese)

Phan: Yeah. He didn't have to spend any money. It was close friends that he went with.

VanZandt: OK. Close friends that you were able to leave with. OK. Did you leave during the day, at night? If you can just kind of paint a picture for me of what that was like, leaving. Did you know where you were going? And, you know, just describe what that was like.

Phan: Chú có thể kể cái ngày mà chú ra đi đó—

VanZandt: What he took with him.

Phan: Chú có mang theo cái gì, hành lý gì rồi lúc đó là ngày hay ban đêm? Chú có thể kể cái khoảng đó cho nghe?

Dong: A, cái đêm đó là đêm 18 tháng 2 năm 1981, thì mình cũng nghe bạn bè đi đó rồi mình xin người ta đi. Người ta cho mình đi. Thì trong lúc đó 2 giờ khuya, 2 giờ sáng, tàu chạy ra khỏi Vũng Tàu ra tới hải phận quốc tế thì giàn khoan của Indonesia, mình thấy thì mình tắt vô. Mình xin thêm thức ăn, nước, rồi dầu. Thì trên giàn khoan nó có cho mình một số nhiều đó, mà nó cứu thì nó không cứu. Nó chỉ, nó kêu mình đi tiếp. Thì đi trong vòng – từ Việt Nam mà đi tới Indonesia thì 2 ngày – đầu 2 ngày 3 đêm là tới vô đảo luôn đó.

Phan: Yeah. Đảo là đảo gì?

Dong: Đảo là Cuckoo Camp.

Phan: Cuckoo Camp.

Dong: Cuckoo Camp.

Phan: Yeah.

Dong: Yeah, Cuckoo Camp. Là của nước Nam Dương đó.

Phan: Yeah. OK. So he said that—cái lúc đó là ban ngày hay ban đêm?

Dong: Lúc đi là ban đêm.

Phan: Hành lý cho mang theo là gì?

Dong: Hành lý là chỉ có một bộ đồ thôi. (laughter) (speaking Vietnamese) One pant, one—

VanZandt: One pair of pants, one shirt.

Dong: One pant, one shirt, one more hat. Yeah. (laughs)

Phan: He didn't bring anything with him. Just what he had on him was what he left with. And they left during the night, and they were on the boat for two days and three nights. And they got to Cuckoo Camp in (inaudible)?

Dong: Yeah.

Phan: Yeah.

VanZandt: And is that an island?

Dong: Island.

VanZandt: Did you go [across] South China Sea or Gulf of Thailand?

Dong: No. Cuckoo Camp—

VanZandt: Was that—

Dong: Indonesia.

VanZandt: Indonesia, yes.

Dong: Yes, Indonesia.

VanZandt: Yes, OK, thank you. Two days, three nights.

Dong: Yes.

VanZandt: Nothing with you. Did you have water, food with you, enough?

Dong: Yeah.

VanZandt: For three nights?

Dong: Yeah.

VanZandt: Were you able to tell anyone when you left, or did you have to keep that a secret? Did your father know the day you were leaving?

Phan: Cái lúc đó thì ba của chú có biết là chú sẽ đi không?

Dong: No. All the people had to go island for Indonesia, Cuckoo Camp; that my captain, he come, and he asked the Army Indonesia for (inaudible) in Vietnam, some people go Indonesia, all the people—Là cũng như đi tới Nam Dương, thì người chủ tàu thì người ta mới lên trên cái trại mà có lính. Nhờ lính đánh điện về Việt Nam, nói là chiếc tàu của mình đi, tàu mang số mấy vậy đó, đã đi qua tới đảo an toàn, là không có chuyện gì xảy ra hết. Là lúc đó trong nhà mới biết là lúc đó là mình được – tính ra là 4 ngày 5 đêm là mình ra tới đảo.

Phan: Cái lúc mà chú đi có từ già ba không?

Dong: Không. Ba không biết.

Phan: Nhưng mà ba có biết là chú có ý định đi không?

Dong: Um-hm, um-hm.

Phan: Nhưng mà sau kho câu chuyện mà chú nói là kể là phải trốn cho ba chú biết, bao lâu chú mới rời khỏi Việt Nam?

Dong: Khoảng trong vòng nửa tháng à. 15 ngày thôi.

Phan: Yeah. So I was asking him a couple of questions because I wanted to tie the story together from the time when he told his father and got the approval, how long did it take for him to just go, finally go. So he said it was around fifteen days later that he was able to leave. (chuckles) He didn't say his final goodbyes. I guess his final goodbye was just getting that approval.

VanZandt: Yeah. I understand.

Phan: Yeah. And Rồi sau đó ở trên đảo chú có viết thư về cho ba không?

Dong: Có. Viết thư về gia đình mới biết mình ở đâu ở đâu chứ.

Phan: Yeah. (laughter) Yeah. So when he got to the island, he thought about his father, and he wrote a letter to inform them where he was. Yeah.

VanZandt: Did you know you were going to Indonesia? The captain knew where he was going?

Phan: Cái người captain có biết là sẽ đi qua Indonesia không?

Dong: Không cái lúc đó là lệnh dênh trên biển là mình không có biết là đi đâu hết. Thì tàu cứ chạy thôi. Thì cứ cầu on trên, nước nào gặp thì đi nước đó thôi. Chú mình đâu có quyết định được là mình phải đi nước nào. Thì hên cái là mình đi thì trời cũng

êm, thì đi gặp cái dàn khoan của Indo đó, tấp vô đó nó cho thực phẩm mình ăn rồi, rồi chỉ mình đi, chỉ ngay vô nước nó luôn đó.

Phan: Yeah. Right. He said that no, the captain did not know exactly where he was going, but they knew that they were going somewhere, and they all *prayed* that God would just bless their trip and that they were just hopeful, full of hope, just hoping that they would land *somewhere*. And they were able to land in Indonesia, and they fed them and point them in the direction that they should be going.

VanZandt: (heavy sigh) Hmm. That's an amazing risk that you took to leave. Did you know then you had to go, it was the right decision to leave?

Phan: Cái lúc mà chú đi chú cũng yên tâm trong đây là biết cái đó là con đường đúng để mình đi?

Dong: Yes.

Phan: He had peace with it.

VanZandt: When you got to Indonesia, you were able to write to your father. Then, tell me about being in Indonesia. How long were you there? And kind of trace your steps to America, how he got here, and how long that took.

Phan: Từ mình ở Indonesia, phải ở đó bao lâu mới đi qua Mỹ?

Dong: Vô đó là ngày 22 tháng 2, ở cho tới 30 tháng 9 là rời Indonesia đi qua Mỹ.

Phan: Yeah. So it was February 22, and—

Dong: Yeah.

Phan: When he landed in Indonesia—this is 1981—and he remembered leaving Indonesia March 9th. [**Transcriber's note:** It's supposed to be September 30th]

VanZandt: Ah, OK. Very soon after. You didn't stay there long.

Dong: 6 tháng mấy 7 tháng đó.

Phan: Từ tháng 2 –

Dong: Từ tháng 2 cho tới tháng 9, đầu tháng chín là –

Phan: Oh! Tháng 9 ngày 3.

Dong: Không. Tháng 9, ngày 30 tháng 9.

Phan: Oh! Oh, 30 tháng 9.

Dong: Là bước đầu là tháng 8 đó - Ủa đầu, bước đầu tháng 10 chứ.

Phan: OK. I wanted to correct that. I heard March, like, three, but what he said was—

VanZandt: He left February 22, 1981.

Phan: (speaking simultaneously) February 22, 1981.

VanZandt: For Indonesia.

Phan: Indonesia, and he was able to get out of there on September 30, 1981.

VanZandt: OK. So about seven months.

Dong: Yes, seven months.

VanZandt: In Indonesia. Were you at a refugee camp there? Was it a refugee camp in Indonesia?

Phan: Cái đó chú ở trại hả?

Dong: Ở trại, rồi nó đưa đi Singapore. Rồi nó mới đưa qua bên đây.

Phan: Yeah. So yes, he was at a refugee camp, and they went to Singapore and then to America. Mà trong 6 tháng đó chú làm cái gì ở bên đảo?

Dong: Bên đảo thì chú đi làm mướn, bán quán cà phê.

Phan: Yeah. “During that time in the island, I worked. I worked at a coffee shop.”

Dong: Một tháng được 40 đô. Lúc năm 81 đó, chú làm 1 tháng được 40 đô.

Phan: “And they paid me forty dollars per month to work.”

VanZandt: Not bad. (laughs)

Dong: (laughs)

VanZandt: It was nice to have that money.

Dong: Yeah. You know, we—Thì mình làm trong đó thì mình ăn tự do, nó không có mà kìm chế mình. Nó nói mình muốn ăn cái gì mình cứ ăn.

Phan: And what he liked about it was, working for them, was they were able to provide a meal for him, and he could eat as much as he wanted to. (laughs)

VanZandt: *Oh.* That tasted good; I bet. (laughter)

Phan: Yeah. And he had the freedom to eat what he wanted to, versus in Vietnam, what he told us.

VanZandt: Rice, potatoes, and so now you could have more food, a job. That must have felt good.

Dong: Yeah.

VanZandt: Good. And I didn't ask, Mr. Dong—those two days on your way to Indonesia—

Dong: Yeah.

VanZandt: —any stories along the way? We hear very frightening stories about pirates, or storms. Did he have anything that he'd like to share about the two days, or was it a pretty easy trip?

Phan: Lúc mà đi đó chú có sợ hãi gì cướp tàu không?

Dong: Cái đó mình cũng nghe cũng có hải tặc cướp, mà điều cái là mình đi sợ thì có sợ, thì đi thì cứ đi thôi. Trời thương thì không gặp. Nếu xui thì gặp thôi. Trong lúc đó mình đi thì mình không gặp.

Phan: Chú đạo gì?

Dong: Đạo Phật.

Phan: Đạo Phật? Yeah. OK. So he just said that “God loves me.” (chuckles) And so he just believed that “if he loved me, I'll have peace that I will get to where I needed to. But yes, I heard stories, but at the same time, I know that God loves me.”

VanZandt: (sighs) Hmm, you had faith that you would get there OK.

Phan: Had faith.

VanZandt: And you did.

Phan: And I asked him, you know, he believed in a God, but in his story, he's talked about prayer and everything. And so I was curious. So I asked him what is his religion. He said that he's Buddhist.

VanZandt: You're Buddhist, OK. So you made it to Singapore and then to the United States. What was going through your mind when you found out you would be coming to the United States? Happy?

Dong: Yeah, happy.

VanZandt: Excited?

Dong: Yeah. (laughter)

VanZandt: OK. Did you know anyone here in the United States?

Dong: Yeah.

VanZandt: You did?

Dong: First time I go in Singapore, I go to United States. First time I live in Florida.

VanZandt: Florida?

Dong: Yeah, Florida.

VanZandt: Ah! Do you remember where in Florida?

Dong: Yeah, sponsor, USCC [United States Catholic Charities].

VanZandt: USCC.

Dong: Yeah, USCC. là cái hội đó cháu. Cái hội USCC nó bảo lãnh chú về tiểu bang Florida. Chú ở đó.

Phan: Um-hm. An organization called USCC had sponsored him to come to America.

VanZandt: Catholic Charities?

Phan: Yeah, I believe that's it.

Dong: Không phải Catholic đâu.

Phan: (speaking Vietnamese) Catholic, no?

Dong: No. Cái hội nó kêu bằng USCC là cái hội để đứng ra bảo lãnh cho người –

Phan: Cháu nhớ USCC tượng trưng cho cái –

Dong: Mình không hiểu cái tên của nó, chỉ biết nó kêu bằng USCC thôi.

Phan: Yeah. It was just an organization called the USCC, but he doesn't know what they represent, or it wasn't—

Dong: Cái đó là giúp đỡ cho người tị nạn vậy thôi.

Phan: Yeah. Right.

VanZandt: So they sponsored him.

Phan: But they sponsored him to come to America, and they stayed in Florida.

VanZandt: And what were your first impressions of the United States? What did you think about the U.S.?

Phan: Hồi mà chú mới qua Mỹ thì cái cách suy nghĩ của mình ra sao về Mỹ?

Dong: Thì mới bắt đầu mình xuống – cái người mà mình ở trong hội. Thì mình xuống phi trường, cái phi trường Panama City đó. Panama City.

VanZandt: Panama City!

Dong: Yeah, Panama City.

Phan: (speaking Vietnamese)

Dong: Right, yeah.

Phan: (speaking Vietnamese)

Dong: Thì bắt đầu mình xuống – Trong cái chuyến bay đó là có 4 người Việt Nam xuống cái thành phố đó ở đó. Xuống tới phi trường, ngồi ở phi trường không thấy ai ra đón hết. Ngồi cho nửa tiếng đồng hồ cái buồn quá trời. 4 đứa mới nó trời ơi trời, bây giờ qua tới đây không biết đi tới đâu, cái sau một hơi có cái bà đó bả chạy chiếc xe van hỏi: “mấy em mới qua tới hả?” Nói “Dạ.” Rồi bả nói: “Thôi thôi lên đây lên đây.” Đi lên xe van cái chỗ về cái nhà của người Việt Nam bả gọi, trong đó bả đem tới là 3 con gà, với mấy cái bắp cải. Là bả mang tới cho đựng về nấu đồ ăn đó. Đem tới gọi nhà Việt Nam thì mình vô đó ở nhà Việt Nam được –

VanZandt: (whispers) Let's stop it.

Dong: Yeah. (brief interruption; end of audio file part three of six; beginning of audio file part four of six)

VanZandt: OK, continuing. So you were in Panama City, Florida, and you were saying what your impressions of America were.

Dong: I live in Panama City about twenty day.

VanZandt: Twenty days!

Dong: Yeah, twenty day; I have people in St. Petersburg, Florida; St. Petersburg, Tampa. You know Tampa?

VanZandt: Tampa, oh, yes.

Dong: Tampa. St. Petersburg, you know the Gandy River(?).

VanZandt: Yes.

Dong: I live by St. Petersburg. I have a friend, they call me, “You want to go with me and live in Florida, St. Petersburg?” I say—but because I live in Panama City, no people, no friends.

VanZandt: No Vietnamese?

Dong: No friends.

VanZandt: No friends.

Dong: No friend, only me. I not happy.

VanZandt: (sighs) Hmm. Not happy.

Dong: Yeah.

VanZandt: So you went to Tampa, where you had friends?

Dong: Yeah, I have friend at Tampa. He call me, “You want to go with me? You want to go live with me?” I said, “Yeah.” But USCC give for me three hundred dollar. But I buy ticket; I take the bus.

VanZandt: Bus ticket to Tampa?

Dong: Yeah. Take the bus; I go St. Petersburg. Là 5 giờ sáng, rồi kêu bạn ra rước. Nó rước về nhà rồi bắt đầu sống ở đó.

Phan: Chỗ đó là chỗ đâu?

Dong: St. Petersburg, Florida.

Phan: St. Pete.

Dong: St. Pete.

Phan: St. Petersburg.

VanZandt: St. Petersburg, oh!

Phan: St. Petersburg.

Dong: St. Petersburg.

VanZandt: Sure, near Tampa, St. Pete.

Dong: Yeah, Tampa.

Phan: Yeah, St. Pete. Yeah. He had friends in St. Petersburg that was able to come and get him.

VanZandt: Good. So you lived in St. Petersburg.

Dong: Yeah. Rồi ở đó rồi xin đi học. I had some people (chuckles) take me go to school. But I—Là cái chỗ nó dạy tiếng Anh quốc tế, không phải là trường cấp này cấp kia. Cũng như ở hội mình nè, thì mọi người đều vô đó học hết đó, chứ nó không phải dạy về trường lớp mà, lớp 1, lớp 2. Thì nó dạy khóa vậy đó, khóa 1, khóa 2. Cái mình xin vô đó học mà từ ngày vô học cho tới cái ngày nghỉ, cô giáo kêu viết Good Morning, viết hoài viết không được. (chuckles) Mà chính tả, ví dụ cô giáo viết trên bảng, mình dòm lên bản viết thì viết xong hết, mà kêu bỏ ra rồi, kêu không dòm bảng, kêu viết chữ Good Morning.

Phan: Vậy cái lớp đó là học ESL đó hả?

Dong: Đúng rồi.

Phan: Vậy chú ở bên St. Petersburg là chú vô học ESL, rồi chú có đi làm không?

Dong: Có đi làm. Mà lúc đó thì chưa. Bị vì mình mới qua được tháng đầu á thì chưa có đi. Mình muốn để mình đi học. Thì lúc đó chính phủ cho mình được tiền food stamp với tiền gì đó, tháng cũng được đâu –

Phan: Yeah, welfare, food stamps.

Dong: Tiền welfare foodstamp được bảy mươi mấy đồng vậy đó, rồi đăng có tiền mình ăn để mình đi học. Mà đi học được một tháng cái – mà cái bữa bả kêu mình, “mày lên mày viết chữ Good Morning cho tao.” Lên mà cứ đứng hoài, nghiệm hoài,

cái viết ra được chữ Good Morning, bả mừng quá bả ôm bả nói “good.” Xong cái bắt đầu nghĩ luôn. Làm đi học được có hai mươi mấy ngày, viết được cái chữ đó nghĩ luôn tới bây giờ. (laughter)

Phan: (laughs) Yeah. He remembered, one of his first experience coming to America was he attended an ESL [English as a second language] class. And in that ESL class, it was so simple, the word “good morning,” but he could not say it, nor could he write it. He was just, he felt like, “I can’t do this.” But at the time they paid for him to go. He was on welfare and food stamp at the time, and he went to class, and finally he was able to write the word “good morning.” (laughter)

VanZandt: Yea! (laughter)

Phan: Go through that ESL class.

VanZandt: Right.

Dong: Rồi sau đó mới bắt đầu đi xin việc làm. Xin việc làm, đi vô cái hãng, gọi là Fotergine(?spelling?), nó làm về mấy cái bo của máy móc này nè, mấy cái bo của điện tử nè. Mấy cái bo bên trong đó. Thì đi vô cái hãng làm, làm được 1 giờ được 3 đồng 25 cent. Một tuần lễ tính tiền ra được 111 đồng thuế rồi đó. Làm đâu cả năm trời, lên được 3 đồng rưỡi vậy thôi. Rồi chú mới bung ra xin làm nhà hàng, rồi từ từ nấu nhà hàng. Rồi nó kéo dài cuộc đời nó đi tùm lum. Nước Mỹ này đi cũng nhiều rồi. Tuy không biết chữ chứ cũng gan lắm đi tùm lum hết rồi.

Phan: Yeah. (chuckles)

Dong: Đi tới Washington, đi tới Oregon, qua Texas, đi đủ 13 hay 14 tiểu bang rồi đó.

Phan: Yeah. So he didn’t know much English when he came to America, but he took an ESL class, and soon after he found a job in one of the electronics—putting together electronics like printers and such things as that, machineries. And after that he applied for another job at a restaurant, and he knows that he doesn’t know a lot of English, not a lot of people. But he went many places here in America, many, many states, maybe thirteen or fourteen states. And he named a couple of them, where he’s been to Washington, Oregon.

VanZandt: Oregon.

Dong: Yeah. Ở Oregon là chú ở nhiều nhất. First time, là chú xin làm nhà hàng nè ha, chú xin đi clean trường học nè, clean nhà hàng nè. Đủ hết ráo. Rồi đi làm seafood, rồi làm nhà hàng Nhật. Sáng 7 giờ chú đi làm seafood, 5 giờ về, 5 giờ rưỡi nhảy qua nhà hàng Nhật, làm tới 12 giờ rồi về ngủ. Lúc đó sức nó còn khỏe, thì mình làm được, nghĩ lại bây giờ thì không nổi đâu. (chuckles)

Phan: Yeah. So he was younger then, and he tried many things, and he was able to travel. One of the jobs that he took were, he was a janitor in a school. And he worked in a restaurant, and he just was able to travel with that money. And he just remembers how driven he was and how much energy he had at that time, compared to now. He said, “I don’t think I could probably do that,” (laughter) “and just be able to change from one state to another and get this job or that job.” But at least he was able to kind of see the world.

VanZandt: That’s wonderful! (Ms. Phan laughs) How fun. (laughs)

Dong: Rồi bắt đầu ở Oregon đi xuống đây là tháng – biết Biloxi này á là năm 88, năm 88 là xuống đây ở tới giờ. Làm biển là ở đây luôn đó. Là không có move đi nữa. Một quá không có move đi nữa. Rồi bắt đầu làm biển rồi thì – vừa rồi nhờ - mình thấy bạn, người ta cũng cực khổ quá thì làm dư được xí đỉnh rồi mình mới mua chiếc tàu nhỏ nhỏ, thì mình cũng tự làm một mình thôi. Thoải mái, muốn làm thì mình làm, còn muốn nghỉ thì mình nghỉ. Chứ không phải làm cho người ta, mình nghỉ đâu có được đâu. Thì mua được chiếc skeep(?spelling?) đó –

Phan: Mà chú làm nhà hàng rồi mới dành tiền ra được phải không?

Dong: Không, hồi xưa, chưa có gặp thím, gặp bà để đám cưới thì làm nhiều thì gửi về Việt Nam cho ba mẹ, và em bên bên. Còn bên đây, còn nhiều thì xài hết ráo. Thì kéo dài khoảng mười năm. Rồi tới chừng mình về được Việt Nam rồi đó là năm 91, rồi mới gặp được bà xã, rồi lúc đó mới trở qua rồi hồi tâm lại, rồi mới đi làm dành tiền lo cho Việt Nam. Xong xuôi rồi thì gia đình của chú bên Việt Nam thì cũng đỡ tại vì chú làm chú gửi tiền về bên đó. Thì nhà cửa cất cho ba cũng rộng rãi, cũng bự lắm, rồi cất cho bà xã cái nhà cũng bự lắm. Thì bây giờ bà thấy buồn quá, bà kêu rước qua thì làm giấy 2002, thì tới 2007 bà mới qua. Thì qua tới đây được 3 năm rồi.

Phan: So he was telling a story about how he met his wife, and how he was prior to meeting his wife. He said, “Prior to meeting her, I didn’t save a lot of my money. I used to send it home to my father, and I sent it back to Vietnam, and I just used it to travel. But after I went back to Vietnam, and I met my wife, I saved up money, and I was able to build a bigger home for my father along with her family. And—Hồi mà chú gặp vợ của chú đó, chú có biết người này sẽ trở thành vợ của chú không? Chú có biết không hay là –

Dong: Có người về làm mai.

Phan: Có người về làm mai.

Dong: Cũng như mình đi về rồi cũng có người quen thì người ta đi – thì tình cờ đi cái đám cưới thì có cái bà – thì cái thời mình ở bên Florida, có cái bà dì cũng lớn tuổi thì mình – bà mới nhận mình làm con nuôi.

Phan: Bà người Mỹ hay người Việt?

Dong: Bà người Việt. Mà bà có chồng Mỹ, bà qua từ năm 75, rồi trong cái lúc năm 91, thì mình mới về chung với bà. Thì về bên, bà đi một cái đám cưới, là em của bà xã này nè –

Phan: Mà cái người mà nhận con nuôi, tại sao mà gặp bà được?

Dong: Thì mình ở Florida bên bên đó, thì thời gian ở Florida thì cũng tới lui chơi thì – lúc đó thì ít có người Việt cũng hiếm. Thành thử ra thấy mình độc thân, người ta thương người ta mới nhận mình làm con nuôi. Rồi –

Phan: Lúc đó chú mấy tuổi?

Dong: Lúc đó là khoảng hai mươi – gặp bà là khoảng hai mươi bảy.

Phan: When he was twenty-seven, he had got adopted into this family. She was Vietnamese, and her husband was American, and she taught him a lot of things. And not only that, but she brought him back to Vietnam with her, and that's how he met his wife because I asked, "How did you meet your wife? And how did you know that that was your wife? Was it just knowing, or did someone introduce you?" And so he began to tell me the story of how he had met his adopted mom, and then how long—

VanZandt: Where was she?

Phan: In Florida. There wasn't a lot of Vietnamese in Florida, and he was young and energetic. And when she saw him in Florida, they bonded, and the connection was there, and she wanted to (inaudible), help him.

VanZandt: Oh, my goodness. What is her name? Does he still keep—

Phan: Cái người mẹ nuôi của chú tên gì?

Dong: Phượng. Cái tên Mỹ là Linda Hue.

Phan: Her Vietnamese name is Phuong.

Dong: Phuong, yeah.

Phan: Phuong. Oh, that's my Vietnamese name! (Mr. Dong chuckles) And his adopted mom is Linda.

VanZandt: Aw.

Phan: And that is *your* name!

VanZandt: That's very strange. (laughter)

Dong: Yeah. (chuckles)

Phan: Con tên tiếng Việt Nam là tên Phương.

Dong: Phương.

VanZandt: My name is Linda.

Phan: Linda.

Dong: Linda. (laughter) My mom adopted, she live Florida, Linda Hue.

VanZandt: Oh, my goodness. (Ms. Phan and Mr. Dong laugh) Wow. That's very special.

Dong: Yeah.

Phan: That is.

VanZandt: You are an adventurous soul. (chuckles) An adventurous soul, traveling so many places.

Phan: Yeah. Bả nói chú là người thích đi nơi đây nơi kia. Cái tánh mình –

Dong: Tại cái tính của mình thích tự do.

Phan: Dạ đúng rồi, tại cái tính của mình thích tự do. Yeah.

VanZandt: And so he met his wife. And did he immediately, was he able to bring her here to America, or did that take some time?

Phan: Hồi mà gặp vợ chú ở Việt Nam rồi sau đó, mấy năm rồi mới được qua Mỹ.

Dong: 17 năm.

Phan: For seventeen years she stayed in Vietnam, and then after seventeen years, he was able to bring her here.

VanZandt: That's a long time to wait.

Dong: I have one son. Right now he sixteen.

VanZandt: You have one son?

Dong: Yes.

VanZandt: Sixteen years old.

Dong: Yeah. Right now.

VanZandt: Does he live here in Ocean Springs?

Dong: Yeah.

VanZandt: He's in high school?

Dong: Yes.

VanZandt: Ah.

Dong: Nó đang học lớp 10.

VanZandt: And his name is?

Dong: Hai Dong.

Phan and Dong: (chuckles)

VanZandt: Hai Dong?

Dong: Yes.

VanZandt: Can you spell that for the recording? Is it H-A—

Dong: H-A-I.

VanZandt: H-A-I, OK.

Dong: Yeah.

VanZandt: Wow. That's wonderful. What a great story. Well, Mr. Dong, how did you get to Ocean Springs from Florida? If he could tell the story of how he ended up here, shrimping in Mississippi.

Phan: Từ Florida, chú có ai đem chú qua Mississippi? Hay là chú ở Oregon rồi mới xuống Mississippi?

Dong: Ở Florida, thì cũng có bạn đi tàu, người ta rủ qua đây chơi được đâu mấy ngày, tuần lễ gì đó thì người ta mới hướng dẫn mình đi xuống tàu coi làm tôm nè ở Mississippi vậy đó. Đó thì người hỏi mình chứ “có thích làm nghề biển nữa không?”. Mình trả lời “ở Việt Nam làm biển quá nhiều rồi sợ, ngán rồi, qua đây rồi thôi chắc

không làm biển nữa đâu.” Mà cái thời cuộc nó đẩy đưa riết rồi phải quay xuống biển lại à. Làm vì đồng tiền ở trên bờ, nó quy định thì – làm trên bờ một tháng được chừng 5 hay 6 trăm à. Mình xuống biển thì mình làm thì đôi khi được ngàn mấy hai ngàn, ba ngàn. Lúc năm 85, 86, 87 vậy đó, thì mình thấy cái đồng tiền mình đi biển nó dễ dàng hơn, nó nhiều tiền hơn, thành ra nghĩ ở trên bờ đi xuống biển làm.

Phan: Yeah. So his friend had a boat and asked him a couple times if he was still interested in shrimping. And he said, “Not really. I really don’t want to head in that direction anymore.” But somehow, he compared how much money a fisherman makes to what he was making at the time. It was during, around 1987, [19]88, was when he started shrimping again. And he remembers he would make three thousand per month versus working for the restaurant where he was only making five hundred dollars a month. So he believed that this was what direction his destiny (laughter) was to do, was to be a fisherman, again. And so he came to Mississippi, and he bought a boat, also, and he became, had ownership of his life, and ownership of his time, and he really, really liked that. And there are days that he want to work, and he can. And there are days that he didn’t want to work, and he was able to do so, also.

VanZandt: Be your own boss.

Phan: Yeah.

VanZandt: That’s great. So you started shrimping again. It had been a long time.

Dong: Yes.

VanZandt: Since Vietnam. And you bought your own boat.

Dong: Right now.

VanZandt: Yes.

Dong: Right now, I—

VanZandt: So you’ve been shrimping here since 1988? OK. Twenty-two or three years now.

Dong: Yeah.

VanZandt: Wow. So tell me about that. When you first came, was shrimping—it was good money, it sounds like, lots of shrimp out there. And what was it like adjusting to life here on the Coast as a Vietnamese fisherman? We hear stories sometimes of tension between other fishermen, shrimpers, for jobs, competition for jobs. Did he experience anything, any adjustment like that when he came and started shrimping?

Phan: Hỏi mà chú mới xuống đây, nó có cái sự giành giựt biển rồi gì không?

Dong: No.

VanZandt: No? That's good, OK.

Dong: Xuống đây thì all people Vietnamese.

VanZandt: Mainly Vietnamese?

Dong: Yeah.

VanZandt: OK. When you moved here, did you know anyone else from Vietnam? I was just curious. Anyone else from My Tho, Vung Tau?

Phan: Hỏi chú qua Mỹ, chú có gặp người ở cùng quê không?

Dong: Có chứ. Yes.

VanZandt: You did?

Dong: Yes.

VanZandt: That you knew in Vietnam?

Dong: Yeah, yeah.

VanZandt: Ah. Some had settled here, too, shrimping?

Dong: Yeah.

VanZandt: Ah, OK. Well, just, if you would then, Mr. Dong, just tell me about what the shrimping life is like here. Very different from Vietnam. Rules, more rules—

Dong: (chuckles) Yeah.

VanZandt: —regulations.

Phan: Chú so sánh với ở bên Việt Nam đó thì ở đây nó ra sao? Khác ở Việt Nam chỗ nào?

Dong: Ở đây thì nó nhàn hơn. Nhàn rồi hơn.

Phan: Mà giống như bên nó có nhiều cái luật lệ mà mình phải theo phải không?

Dong: Yeah. Thì như ở Việt Nam đó, thì mình tự do, mình muốn bắt gì mình bắt, cá tôm, mình muốn bắt con gì mình bắt. Mà còn bên đây có cái không được tự do, cái nào cấm thì mình không được bắt, cái nào nó không cấm thì mình bắt vậy thôi. Chứ nói chung thì bên đây là cái xứ tự do của người ta, mà tự do như ở Việt Nam mình thì cái biển giả ở Mỹ cũng không còn, thì nhờ cái người ta có cái luật cấm, thì cái nào đúng size thì người ta cho bắt thì mình bắt còn không đúng thì không có bắt. Vậy thôi. Thì nó khó khăn như vậy thôi.

Phan: The only hardship that I experienced is, in Vietnam I'm able to catch *everything*, you know. But over here, you will get fined if you catch everything. There's only certain things that you can catch, and some certain things that you can sell.

VanZandt: OK. Big difference. So just shrimp, only shrimp. What is the name of your boat?

Dong: (chuckles) Not named.

VanZandt: No name?

Dong: No name. (laughter) I have no number—

Phan: (speaking Vietnamese) *Captain Dong* maybe? (laughter) Yeah.

Dong: Maybe.

VanZandt: *Captain Dong's* boat, that would be a good name.

Dong: Yeah, maybe.

VanZandt: Well, Mr. Dong, you went through [Hurricane] Katrina in 2005 here.

Dong: Yeah. OK.

VanZandt: As a shrimper. And now the oil spill, BP [Deepwater Horizon] oil spill last year, both very hard on the fishing industry. If he can just talk about the challenges, maybe if he wants to share anything about Katrina, shrimping then, and anything now, any challenges, or how things have changed.

Phan: OK. Sau cơn bão Katrina, con biết số người đi biển của mình cũng còn xuống tận, so nhưng mà sau khi cái dầu tràn, nó còn có nhiều sự khó khăn. Chú thấy cái này nó ảnh hưởng chú ra sao?

Dong: Cái bão Katrina, nói chung cái bão là cái thiên tai, sau cơn bão rồi đó thì tôm rất là nhiều. Đi đánh tôm rất là nhiều. Còn cái vụ dầu loang này á thì cái ảnh hưởng – thì thấy là từ năm rồi đến năm nay là nó quá tệ luôn, tàu lớn thì đi ở ngoài khơi nước

200ft, sâu thì còn có tôm. Còn ở trong bờ, nước bảy tám chục vô tới bờ, thì thấy tôm nó không có nữa. Ít lắm. Bạn bè ra đánh ban đêm, một đêm khoảng chừng năm, bảy chục pound, trăm pound trở lên. Còn hồi chưa bị dầu loang, chúng tôi đánh một đêm có thể bán được bảy tám trăm, tám chín trăm là tàu nhỏ đó. Còn so về tàu tui thì nó có, 32 ft thôi. Còn ví dụ như tàu từ 35ft trở lên thì một đêm có thể đánh được 1 ngàn, hơn 1 ngàn. Còn tui chưa có dầu loang, thì một đêm đánh được khoảng bảy tám trăm. Bây giờ, ra đánh một đêm có mấy chục pound, năm bảy chục pound, nó không có nhiều. Mà tôm không có, dầu thì mắc, thành thử ra dân tàu nhỏ, đậu hết ráo, không có ai đi đánh hết. (dog barks)

VanZandt: You want to stop? We'll pause. (brief interruption; end of audio file part four of six; beginning of audio file part five of six)

Dong: Bạn bè ra ngoài đánh thì một đêm chỉ được 100 pounds, bảy tám chục pound thôi. Dầu thì hiện tại giờ khoảng 3 đồng mấy một gallon, mà tôm chỉ bán được 1 đồng mấy một pound à. Đánh lúc nào cũng phải lỗ hết.

Phan: Vậy dầu là nó mắc hơn.

Dong: Vậy là nó mắc hơn.

Phan: Mà so sánh với hồi xưa, dầu bao nhiêu?

Dong: Hồi trước, chưa có vụ dầu loang thì nó cũng 2 đồng, đồng mấy, có lúc nó lên khoảng 2 đồng rưỡi, gần 3 đồng cũng có. Mà khoảng dầu loang trở lại đây là nó càng lên, càng lên thôi chứ không có hạ. Hiện tại bây giờ là 3 đồng mấy một gallon rồi đó.

Phan: Dạ. Rồi, tôm hồi xưa mua mắc hơn bây giờ, hay là nó sụt giá rồi?

Dong: Cái lúc hồi xưa, thì nó cũng trung bình thôi. Cũng đồng mấy hai đồng tùy theo size thôi. Mà cái lúc bị dầu loang rồi thì nó rất là rẻ. Thì nó, thí dụ tổng tôm người ta là 16, 20, 21, 25, hồi xưa nó cũng 4, 5 đồng, hay 3, 4 đồng. Rồi nó bị dầu loang vô – Mình không hiểu, tại cái hãng nó ép giá mình, hay tại người dân sợ người ta không ăn. Rồi hãng không thể mua được, thành thử ra nó mua giá rẻ. Vậy thôi chứ mình – hiện tại bây giờ thì giá tôm cũng tương đối được.

Phan: Tương đối được nhưng mà mình không có tôm để bắt thôi.

Dong: Không có tôm.

Phan: Đi ra bắt có mấy chục pound thôi.

Dong: Ờ. Thì bây giờ giá tôm –

Phan: So sánh với ngày xưa, mấy trăm pound mà bây giờ có mấy chục pound.

Dong: Có mấy chục pound thôi. Thiệt hại đến 80% cũng có.

Phan: Yeah. Yeah. Cái bão Katrina thì mình có thể lên tàu đi ra đánh cá lại được. Mà cũng trúng lắm phải không? Mấy năm đó, bác đánh cũng trúng lắm phải không?

Dong: Trúng dữ lắm đó.

Phan: Mà cái dầu tràn thì nó –

Dong: Nó thiệt hại. Nó giết, nó diệt đủ thứ hết. Nói chung từ con cá lớn đến cá nhỏ nó đều diệt được hết.

Phan: Dạ. Con cảm ơn bác nhiều cho con cái câu chuyện của bác.

Dong: Yeah.

Phan: OK. (chuckles)

VanZandt: Angel, would you mind translating some of what you said now, for this recording?

Phan: Oh. Oh, yes. Well, I found it interesting.

VanZandt: He was talking about Katrina?

Phan: This part in his story where he had talked about Katrina. He talked about how after Katrina he was still able to get back on his boat and go out there and fish and shrimp, and he was able to catch a lot during Katrina. Mother Nature did not take that away from him. But with the [BP Deepwater Horizon] oil spill, it had killed a lot of the fish along with the shrimp. Yeah. He said he's not sure how much shrimp was killed by it because the shrimp, they live *under* the water, but he's not able to catch as much now. So in a night, before, he would usually make seven hundred, eight hundred dollars a night, catching *hundreds* of pounds of shrimp and fish, but now when he goes out there, he's only able to find, catch maybe fourteen, fifteen to twenty-five pounds of shrimp. And that's not enough for him to fill his boat up, to go fishing, because the price of oil has also increased. (knock on door; Ms. Phan leaves to answer the door)

VanZandt: Right. Right. And Mr. Dong, so Katrina was bad as far as physical damage to boats and houses, but the oil spill has been worse, you're saying, because it hurt the shrimp and your livelihood, your occupation. What do you think the future will be for shrimping here?

Dong: I don't understand.

VanZandt: We'll stop. We'll pause and wait for her to come back. (brief interruption; end of audio file part five of six; beginning of audio file part six of six)

Phan: —was his experience with Katrina, and then the oil spill and the aftermath of it. He said Katrina, it did not affect his livelihood. He was actually able to catch more during Katrina, because more of the shrimp and the fish actually came to shore, and he was able to catch more during that time. But with the oil spill, it actually killed a lot of the fish and the shrimp. And he could used to make seven or eight hundred dollars a night. Now, he's only able to make maybe, not even a hundred or two hundred for what he's catching from hundreds of pounds of shrimp to only twenty or thirty pounds of shrimp.

VanZandt: And Mr. Dong, how many times have you been out shrimping since the oil spill, since last April?

Phan: Sau khi cái vụ dầu tràn đó, chú đi đánh mấy lần rồi?

Dong: Chú chưa có đi, mà có tàu bạn đi. Từ vụ tràn dầu đến giờ thì chú không có đi. Bị gì có bạn bè đi, nó ra nó đánh không có, nó vô nó nói mình thì mình cũng – mỗi lần đi mình cũng tốn kém cái sở hụi, thành thử ra mình chưa có đi.

Phan: Yeah. Yeah. “Since the oil spill, I have friends that have went out there, and they're not catching much. But for myself, I haven't actually went out there because of the oil spill and hearing how much it has affected. I am not able to fill my boat up to go, and I wouldn't want to have that loss.”

VanZandt: Sure. I understand.

Phan: Vậy, nếu mà đổ dầu cho tàu thì tốn bao nhiêu?

Dong: Tùy theo. Tàu lớn thì người ta đựng được nhiều. Tàu nhỏ thì mình đựng được ít. Thì như tàu chú thì nó chỉ có 250 gallons thôi.

Phan: 250 gallon là chú đổ một lần là bao nhiêu tiền?

Dong: 250 gallon, thì tính ra bây giờ dầu 3 đồng mấy, nhân lên lên gấp 3 thì cũng khoảng một ngàn mấy.

Phan: Yeah. He said that it actually costs him around a thousand-something for him to actually go out there and fish and shrimp, but if he knows that he's not able to catch that much, he's not going to take that loss to even fill up his boat at a thousand dollar for startup cost.

VanZandt: And when you go out shrimping, Mr. Dong, where do you normally go? If you can, just talk about, do you stay inshore? Do you go to Louisiana, Alabama? Where do you normally go when you shrimp?

Phan: Hồi mà chú đi đánh, thường thường là ở Mississippi hay là tiểu bang Louisiana?

Dong: Tàu chú nhỏ thì chú nằm ở Mississippi không à. Chú không có đi mấy cái kia.

Phan: He said he has a small skiff boat so he stays in Mississippi.

VanZandt: OK. Mississippi Sound?

Dong: Yes.

VanZandt: OK. What do you think the future holds for the shrimping industry? What do you think will happen in the future?

Phan: Chú nghĩ là sau này á, cái vụ đánh cá nó có trở lại như thường không? Chú nghĩ làm sao về vấn đề sau này?

Dong: Thì mình nghĩ là một vài năm sau có thể sóng biển có thể clean được hết cái chất hôi, thì có thể tôm cá nó trở lại được, 5 hay 3 năm sau, nó có thể trở lại được.

Phan: He's hopeful, and he believes, maybe, hopefully, that the waves and Mother Nature will help clean this mess up. (chuckles) Maybe in three or four years, he's hoping to see that it will come back through Mother Nature's cleaning and having the waves wash the smell away. And hopefully the fish and the shrimp will come back.

VanZandt: Let's hope so.

Dong: Yes.

VanZandt: Is there anything else that you would like to share about anything at all? Your life in Vietnam, life here in the United States, life as a fisherman, anything at all that you'd like to share that I haven't asked, or Angel? You've lived such an interesting life.

Phan: Chú muốn chia sẻ cái gì nữa không?

Dong: Vậy thôi. Tới đây là được rồi.

Phan: Vậy con với Ms. Linda cảm ơn chú Đông.

Dong: OK.

VanZandt: Thank you so much, Mr. Dong.

Dong: OK. Nice to meet you today.

(end of interview)